

Het Rijke Vlijmense Wielerleven

1954, Vlijmen, het tweede Sint Willebrord.

In de jaren vijftig van de vorige eeuw was Sint Willebrord de bakermat van het Nederlandse wielrennen. Vele grote renners kwamen van 'het Heike', zoals Sint Willebrord toen ook wel genoemd werd, met als voornaamste exponenten Marinus Valentijn, Woutje Wagtmans, de gebroeders van Est (Wim, Piet en Nico), en van wat latere datum Rini Wagtmans en Jacques Hanegraaf. Sint Willebrord is het enige dorp, dat er zich op kan voorstaan, dat het maar liefst vier gele truidragers heeft gehad in de Tour de France: Wim van Est, Wout Wagtmans, Rini Wagtmans en Jacques Hanegraaf.

De nationale ploeg die in 1954 aan de Tour de France deelnam bestond uit maar liefst zes leden van wielervereniging Willebrord Wil Vooruit! Op dat moment kwamen er uit het amper 5000 zielen tellende dorp meer dan veertig wielrenners. Maar ook de topbiljarters Christ van der Smissen en Dick Jaspers komen uit het dorp, evenals zangeres Corry Konings,

Jacques Hanegraaf, Rini Wagtmans, Wout Wagtmans en Wim van Est, allen afkomstig uit Sint Willebrord en Gele Trui drager in de Tour de France.

terwijl tevens de 'Vogeltjesdans' in Sint Willebrord het levenslicht zag. Met een Mariagrot en een legendarische pastoor Ad de Bok was Sint Willebrord ook nog het ' Lourdes van Brabant'. Het 'Heike' werd bewoond door ruw volk, dat het niet zo nauw nam met de geldende regels, graag smokkelde en stroompte en ook niet opzij ging voor een vechtpartijtje.

In 1954 leefde de wielersport in Vlijmen enorm op. Onder impuls van de prestaties van 'kopman' Tiny Wolfs werden er veel Vlijmense jongelingen verzot op het wielrennen.

Het in Eindhoven uitgegeven sportblad Marathon pakte uit met een tweetal grote artikelen, waarin de Vlijmense nieuwelingen voor het voetlicht werden geplaatst. Allemaal zouden ze in 1955 bij de amateurs gaan rijden.

Een van deze artikelen had als sprekende kop: “Vlijmen Tweede Sint Willebrord ?”

En niet zonder redenen: er reed nogal wat fietstalent rond in Vlijmen. Maar er zijn/waren meer overeenkomsten ! Want,...ook enige vechtlust kon (kan?) de echte authentieke Vlijmenaar niet ontzegd worden. Een voorloper van voetbalvereniging Vlijmense Boys was VVO. Officieel stond dat voor ‘Vlijmense Voetbalvereniging Olympia’, maar buiten het dorp was de vertaling veelzeggender: ‘Vlijmen Vecht Overal’.

In Vlijmen reed de nu al legendarische en onvergetelijke pastoor Jesudos rond (part.coll.)

Buiten het wielrennen leverde Vlijmen ook nogal wat andere goede sporters: Tonnie van Engelen behaalde als keeper van PSV een landstitel en een EuropaCup 3 en speelde ook nog bij Feyenoord, Noud van Esdonk speelde bij

PSV, en Leo van Oers bij Ajax. En met hockeyster Maartje Goderie heeft Vlijmen een heuse Olympisch kampioene in huis ! Tegenover pastoor Ad de Bok kan Vlijmen de nu al historische pastoor Jesudos zetten en er is wel geen Mariagrot, maar de spraakmakende Kapel van Louis van der Heijden is toch wel een aardig alternatief. Ook muzikaal waren de banden met St. Willebrord treffend! Het huidige gemeenteraadslid Hannie van den Dungen (bijnaam: Han de Hut) was namelijk

jarenlang voorzitter van, jawel, de Corry Konings- fanclub.

En al komt er uit Vlijmen geen tophit – als we tenminste het ‘Héé Jaans’ van carnavalsclub ‘ut Zootje’ even vergeten -, er zijn dus nogal wat overeenkomsten met Sint Willebrord !

Het sportblad Marathon had het uiteraard alleen over het wielrennen, en stelde de volgende renners aan de lezers voor :

‘Wie kent in Vlijmen niet de 21-jarige Gerard (Gradje) van Baardwijk, wonende in de Heistraat nummer 3 ? De zwarte ‘lederbewerker’ fietst al vijf seizoenen mee. Als nieuweling werd hij twee keer tweede en twee keer derde , en reed hij 28 keer in de prijzen, maar in zijn eerste jaar als amateur had hij het wat moeilijker. Slechts vier prijzen waren zijn deel. Hij kon te weinig trainen vanwege zijn werk, dat hij voor laat gaan.

Op deze foto, die gemaakt is in de tuin van de familie Wolfs, de Akker 68: staande v.l.n.r. Vader en moeder Wolfs, Piet Libregts, Hans Kivits (de Knut), Bart van de Ven en Adri Parijs. Zittend v.l.n.r. Grad van Baardwijk, Jo van Dal, Harrie Kuijs en Fried Libregts. (part.coll.)

De achttienjarige Hans Kivits woont in de Heistraat

Fried Libregts en Hans Kivits (de Knut) (Archief Fried Libregts)

nummer 4. Nadat hij in 'wilde' koersen zes keer gewonnen had, kreeg hij van zijn vader een echte racefiets. Zijn

bijnaam is 'de Knut'. Hans is werkzaam bij een zaadhandel als

sorteerder op de veiling in Den Bosch. Bij de nieuwelingen greep hij 3 maal naar de bloemen.' De Marathon noemde hem een 'Welbespraakte fietser', die na afloop diverse malen voor de microfoon gesleept werd voor zijn 'leutig' commentaar (waarmee hij een Knetemann avant la lettre was).

'Op 16 september 1954 liep in Nieuwkuijk tijdens een trainingstocht de ketting van zijn vehikel. Hij kwam tegen een boom terecht en ontwaakte enkele uren daarna in het ziekenhuis, waar hij te horen

kreeg, dat hij een gescheurd bekken had. Dit ongeval is niet van invloed op zijn plannen om in 1955 te gaan rijden bij de amateurs. Hij wil gaan deelnemen aan Gent-Ieper.' De Marathon besloot het relaas over 'de Knut' met: 'Ongetwijfeld zal hij slagen, want deze Hans Kivits is zo rap als een haas, die onraad bespeurt.'

Harrie Kuijs, achttien jaar, wonende op de Heidijk 49, en lederbewerker van zijn vak, reed in 1953 zijn eerste wedstrijd. Bang om tussen de wielen te rijden, eindigde hij stevast achter in het peloton.

Alle begin is moeilijk, aldus Jo van Dal, die op de Voordijk nummer 47 woont. Halverwege vorig seizoen is deze tengere

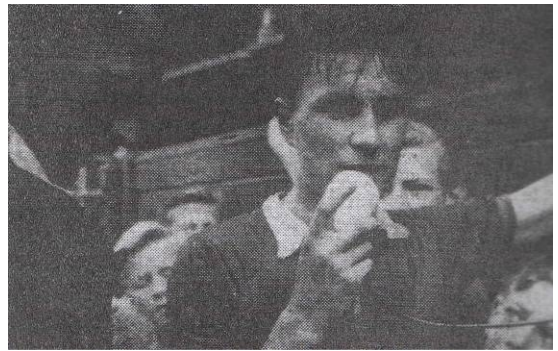

Jo van Dal, Frans van Weert en Jan van Engelen (de Snoek). (Archief Bart van de Ven).

Silvolde 1955: Jo van Dal wint zijn eerste en enige wedstrijd. (Archief Bart van de Ven)

smid-bankwerker begonnen met fietsen, met als beste prestatie tot nu toe een vijftiende plaats, omdat hij voor geen vijf centen kan sprinten.

Op de Haarsteegweg 6 woont Adri Parijs, zeventien jaar, en lederbewerker van beroep. Hij legde al zijn zakcenten opzij en ging kruisbessen plukken voor wat extra geld. Zo had hij na twee-en-een-half jaar genoeg om een racefiets te kopen. In 1953 behaalde hij twee tweede

Hans Kivits, alias de Knut vertelt zijn 'leutige' verhaal voor de microfoon. (part.coll.)

plaatsen bij de nieuwelingen (in Oisterwijk en Tilburg).

Fried Libregts is zeventien jaar, monteur van centrale verwarmingen, woont in de Pastoor van Akenstraat 16. Hij is een leerling en neef van Tiny Wolfs, en een jongere broer van Piet. Zelf spaarde hij voor wielen, het frame kreeg hij van zijn vader, en broer Piet zorgde voor de rest van de spullen. Won in 1953 in Boxtel, en behaalde in 1954 zeven overwinningen. Wil in 1955 zijn debuut bij de amateurs in België gaan maken en ook op de baan in Antwerpen aan de slag gaan. Zijn broer Piet Libregts, die verzorger is van Tiny Wolfs, heeft zelf ook een tijdlang gereden. Hij stopte na twee sleutelbeen breuken, maar prakkezeert er nu over om opnieuw in het zadel te klimmen.

1954: Vlijmense nieuwelingen en supporters voor het vertrek van de Ronde van Gilze, die door Bart van de Ven gewonnen zou gaan worden. V.l.n.r. Grad van Baardwijk, Jo van Dal, Sjel Slegers, Wim Kivits (kastelein café de Vliedberg), Bart van de Ven, Adri Parijs, Mien Kivits-van Vugt, Hans Kivits (de Knut), Wim van Baardwijk, Fried Libregts, Harrie Kuijs (de Pip) en Anton Parijs. (part.coll.)

Gilze 1954: eerste overwinning van Bart van de Ven. (Archief Bart van de Ven)

Ronde van Vlijmen 1955: dubbel succes voor de Vlijmense nieuwelingen. Links Jos Kivits, die 2de werd, rechts winnaar Bart van de Ven. (Archief Bart van de Ven)

Bart van de Ven, zeventien jaar, helpt altijd mee in de slagerij van zijn vader in de Akkersteeg 3. Hij heeft zelf gespaard voor zijn karretje. Toen hij daar voor spaarde was het vlees extra duur, volgens zijn fietsvrienden, die bij het vertrek voor een trainingsrit altijd vroegen: “Heb je weer worst bij?” Hij reed tot nu toe 4 wedstrijden: twee keer viel hij en twee keer eindigde hij in de grote groep. Aan het einde van het seizoen 1954 had hij een zege als nieuweling (Gilze).

Toon van Son (de witte Toon), is twintig jaar en werkzaam op een textielfabriek. Hij graaide drie keer (o.a. in Kaatsheuvel) de erebloemen voor de neuzen van zijn concurrenten weg. Moet op 25 november het militaire pakje aantrekken, maar zet zijn fiets niet in het schuurtje en wordt toch amateur.

*Frans van Weert in volle actie
(part.coll.)*

Frans van Weert is zeventien jaar en de laatste van het Vlijmense fietsgezelschap. Net begonnen onderbrak pech zijn liefhebberij al vrij spoedig. Op zijn werk verbrandde hij zijn beide benen, en belandde in het ziekenhuis, waar hij nu al meer dan 4 weken vertoeft. Ondertussen vergeten zijn vrienden hem niet: om beurten trekken zij naar het ziekenhuis. Om te praten over die allemachtig mooie

sport, het wielrennen.’
Aldus de Marathon.

De ‘witte’ Toon van Son (part.coll.)

Frans 57 jaar later: hij bewaart goede herinneringen aan zijn tijd als wielrenner.

Alhoewel..... Zijn eerste jaar was niet zo’n succes. Want de vier weken in het ziekenhuis, waar in de Marathon gewag van werd gemaakt werden er maar liefst vier maanden !

Hij had precies drie wedstrijden gereden, toen hij op zijn werk bij mandenmakerij Harrie Verboord in een ketel viel, waarin teenhout gestookt werd, om de schil er af weken. Gelukkig kon zijn maat hem opvangen, waardoor hij niet helemaal in de ketel viel en ‘alleen maar zijn beide benen’ verbrandde. Terwijl hij met rondom hem natuurlijk de nodige belangstellenden op de grond lag en zijn brandwonden afgekoeld werden met koud water, zag hij tussen de benen rondom hem de kapelaan aan komen lopen. Even dacht hij, dat hij er zo erg aan toe was, dat hij bediend ging worden,

De ploeg van de Zwaluw aan het vertrek van het Nederlands Club Kampioenschap in Wijk bij Duurstede (1958). V.l.n.r. Gerard Hairwassers, Nico Walravens, Louis Pardoel, Jan van Gils, voorzitter Piet Libregts, Frans van Weert en Tini van de Lee. Dit team werd eerder 2de in het Zilveren Domtoernooi. (Archief Frank Libregts)

maar dat viel mee. De kapelaan was toevallig aan de overkant op huisbezoek en kwam ook even kijken. Maar de verbranding was toch erg genoeg om Frans' eerste seizoen meteen om zeep te helpen. Daarna was hij nog twee jaar nieuweling en zes jaar amateur alvorens zijn 'wielerkicksen' in 1962 aan de wilgen te hangen. Een winnaar was Frans niet. Zijn beste uitslagen zijn twee tweede plaatsen, individueel in 1956 als nieuweling in Hapert, en met het team van de Zwaluw in 1958 in de ploegentijdrit van het Zilveren Domtoernooi. Trots is hij ook op zijn presteren in de Ronde van Brabant 1958, waar hij na in de eerste rit 23ste te zijn geworden, negende werd in de tweede rit, met als eindresultaat een elfde plaats in het algemeen klassement.

Het liefst koerste hij in België, op wat langere omlopen, daar kwam zijn manier van rijden het best tot zijn recht, en kwam hij meestal wel met een prijs tussen de 10de en de 20ste plaats thuis.

Met thuis een boerderij met 9 kinderen was het voor Frans eerst werken en dan pas fietsen, zodat hij nog wel eens wat rust te kort kwam. Wel ging hij met andere Vlijmense coureurs iedere vrijdagavond naar de slagerij van Bernhard van de Ven, waar het slachtblok omgebouwd werd tot massagetafel, waarop Piet Libregts zijn werk deed. Piet, in die tijd verzekeringsagent, kwam dan met zijn rode Mosquito brommer vanuit Orthen naar Vlijmen om de jongens te masseren. Bernhard de Slager zorgde daarbij steeds voor een bakje met kaantjes, die door de renners met smaak verorberd werden. Elke zondag werd gestart met de mis van half acht 's-morgens, waar afgesproken werd met de andere jongens hoe naar de koers te gaan.

Frans van Weert op de hometrainer, vastgehouden door Nico Boom (de Kop), doelman van de Vlijmense Boys en met het licht aan ! (Archief Frans van Weert)

Dikwijls was dit op de fiets, waarbij flinke afstanden niet

gevreesd werden. Bijvoorbeeld een wedstrijd in Ravels in België: heen 50 km., de wedstrijd zelf 120 km. en terug 50 km., dat was dus 'even' 220 km. op de fiets!

Maar soms kon er ook met elkaar in de auto meegereden worden. Een grote deceptie voor Frans was Olympia's Tour 1959. Hiervoor was hij geselecteerd, maar een kniepeesontsteking gooide roet in het eten. Hij baalt nog altijd van deze gemiste kans. Maar toch overheersen de mooie herinneringen. Zoals het verhaal van Hans Kivits (de Knut), die na een overwinning in het weekend, op de eerstvolgende training zijn makkers zou trakteren. Dit werd ergens onderweg in een cafetaria voor ieder een gehaktbal. Ze waren met vieren : Frans, Hans Kivits, Bart van de Ven en Jan Kuijs. Nu wil het geval, dat Jan Kuijs geen geld op zak had en dat de anderen, meer in het bijzonder Hans Kivits dit wisten. Hans verdween 'even naar de W.C.', en de andere twee, die meteen doorhadden waar dit op zou uitdraaien, lichtten even later ook hun hielen. Buiten zagen ze op de hoek van de straat de Knut al staan te wuiven. Binnen had de 'arme' Jan uiteraard een probleem, en moest zijn horloge als onderpand inleveren. Dat was lachen natuurlijk, maar de

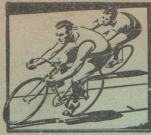
Fried Libregts, Piet Libregts en Frans van Weert (Archief Fried Libregts)

Knut was wel zo sportief om even later te gaan afrekenen en Jan zijn horloge terug te bezorgen. De Knut was ook de eerste in Vlijmen, die zich een hometrainer (de ouderwetse rollenbank, waar 'los' op gereden werd, de nu meer gangbare Tacx type's waren indertijd nog lang niet aan de orde) aanschafte. Daar werd dan 's winters op getraind, en ook de andere Vlijmense renners mochten hier gebruik van maken. Maar de Knut bleef ook hierbij zijn streken houden. Het gebeurde nog wel eens, dat hij als er iemand op zijn hometrainer aan het rijden was, pardoes het licht uitdeed. Succes verzekerd uiteraard

Met Frans van Weert terug in de tijd (foto: Ad van Kessel.)

Alleen Bart van de Ven, Fried Libregts, en Frans van Weert reden nog lange tijd bij de amateurs en – in het geval van Bart – bij de beroepsrenners. Hans Kivits legde zich toe op het rijden van wedstrijden op de hometrainer. Blijkbaar voelde hij zich erg thuis in de cafésfeer, waarin deze wedstrijden gewoonlijk gehouden werden. Als klap op de vuurpijl presteerde hij het dan ook om nog eens een wereldrecord op de hometrainer neer te zetten, waardoor hij zich wereldkampioen hometrainer mocht noemen. Gradje van Baardwijk, soms wel de 'zwarte panter'

Wielersupportersclub „Sportief”
voor G. van Baardwijk
Opgericht 3 Februari 1952 Contributie 10 ct per week

LIDMAATSCHAPSKAART

voor

Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni
Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.

In de artikelen in de Marathon kwamen lang niet alle toenmalige Vlijmense nieuwelingen aan bod. Ook Frans Fitters, Jos Kivits (winnaar van een vijftal wedstrijden bij de nieuwelingen, en in 1957 in Sint Michielsgestel bij de amateurs), Jan van de Griendt, Jan van Weert, Jan van Engelen, Jo van Bijnen, Rini Dekkers en Giel van de Wiel behoorden tot het contingent renners uit Groot-Vlijmen, dat regelmatig van zich deed spreken

in de uitslagen. Ondanks alle talent hadden de meesten van hen maar een korte wielercarrière.

Gradje van Baardwijk had een eigen supportersclub (Archief Grad van Baardwijk)

Blijft Vlijmen in navolging van Sint Willebrord inderdaad het 'Wielersdorp der Kampioenen'?
(foto: Ad van Kessel.)

genoemd, trainde in het begin vaak met Tini Wolfs, maar Gradje zegt er meteen bij, dat hij aan Tini's klasse niet kon tippen. Net als Tini had hij een eigen supportersclub. Hij fietste nog tot en met 1955 bij de amateurs, en herinnert zich dit als een geweldig mooie tijd. Voor hem was de wielersport vooral een leuke tijdsbesteding. Hij was minder prestatiegericht en beleefde iedere wedstrijd als een dagje uit. Soms, zoals bij de Acht van Chaam, als er 's morgens vroeg gestart moest worden, reed hij met andere renners daags te voren al aan, sliep bij een boer in het hooi en reed dan vervolgens zijn wedstrijd. Hij was een rappe sprinter en reed vooral voor de premies, want daarmee was in die

tijd meer te verdienen dan met in de uitslagen te rijden. Premies waren dikwijls in baar geld, en de eindprijzen niet, want om het amateurisme in stand te houden mochten dit alleen maar prijzen in natura zijn.....

Bronnen :

- Stadsarchief 's-Hertogenbosch, Provinciale Noord Brabantsche Courant-Het Huisgezin.
- De Marathon d.d. 17 mei 1954 en 22 november 1954.
- Op Karakter, Sint Willibrord: van paarse hei tot gele trui, 2007, Peter Heerkens en Frans van der Schoonderwalt.
- Archief Frans van Weert.
- Archief Frank Libregts.
- Archief Fried Libregts.
- Archief Bart van de Ven.
- Archief Gerard 'Gradje' van Baardwijk.
- De Pers, woensdag 30 januari 2008, Dominique Elshout, Lars Boom niet de eerste uit Vlijmen.
- Foto's Ad van Kessel